

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 463/2021-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Dudítša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom [REDACTED], advokátska kancelária, [REDACTED], [REDACTED], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Tdo 9/2019 z 9. marca 2020 a uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 5 To 45/2014 z 3. decembra 2015 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Galanta č. k. 1 T 237/2009-2163 zo 14. apríla 2014 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 20. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a porušenia čl. 50 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 6 Tdo 9/2019 z 9. marca 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 To 45/2014 z 3. decembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) v spojení s rozsudkom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 T 237/2009-2163 zo 14. apríla 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“).

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu č. k. 1 T 237/2009-2163 zo 14. apríla 2014 uznaný vinným v bodoch 1 a 2 z pokračovacieho trestného činu lúpeže formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 234 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „predošlý Trestný

zákon“), v bodoch 3, 4 a 6 z pokračujúceho trestného činu krádeže podľa § 247 ods. 1, ods. 2 písm. a) predošlého Trestného zákona, v bode 5 z trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1 predošlého Trestného zákona, v bode 7 z prečinu krádeže formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 212 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon účinného v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“) a v bodoch 8 až 10 z pokračujúceho zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c), d) Trestného zákona a bol mu uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 8 rokov a 8 mesiacov so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia. Krajský súd uznesením č. k. 5 To 45/2014 z 3. decembra 2015 zamietol sťažovateľom podané odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 1 T 237/2009-2163 zo 14. apríla 2014. Najvyšší súd uznesením č. k. 6 Tdo 9/2019 z 9. marca 2020 odmietol sťažovateľom podané dovolanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti generálne tvrdí, že považuje napadnutý rozsudok okresného súdu a napadnuté uznesenia krajského súdu a najvyššieho súdu za arbitrárne, keďže „*súdy svoje rozhodnutia riadne neodôvodnili.*“.

4. V konkrétnostiach sťažovateľ zameriava svoju argumentáciu na skutok 8 rozsudku okresného súdu č. k. 1 T 237/2009-2163 zo 14. apríla 2014 a tvrdí, že okresný súd ho predchádzajúcim rozsudkom č. k. 1 T 237/2009 z 1. októbra 2012 oslobodil spod obžaloby práve pre tento skutok právne kvalifikovaný ako pokračujúci zločin lúpeže spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) a d) Trestného zákona, pričom ďalším svojím rozsudkom č. k. 1 T 237/2009-2163 zo 14. apríla 2014 ho, naopak, uznal vinným z trestnej činnosti za nezmenenej dôkaznej situácie. Okresný súd podľa sťažovateľa vôbec nezdôvodnil svoj obrat v hodnotení dôkazov, a teda „*prečo vyhodnotil tie isté dôkazy inak, ako tomu bolo pri jeho predchádzajúcom rozhodnutí.*“. Okresný súd v rozpore s pokynom krajského súdu v jeho uznesení č. k. 5 To 20/2013 zo 4. júna 2013 nedostatočne zdôvodnil, prečo uveril tej-ktorej svedeckej výpovedi, a nedostatočne uviedol, akými úvahami sa v rámci hodnotenia vykonaných dôkazov riadil. Taktiež rozporoval v postupe okresného súdu vypočutie príslušníkov Policajného zboru, ktorí vykonávali úkony v prípravnom konaní. Tieto dôkazy považuje v zmysle judikatúry najvyššieho súdu za nezákonné a v dôsledku toho za nepoužiteľné v konaní. Na tieto predstreté námietky proti postupu a právnym záverom okresného súdu arbitrárne reagoval krajský súd v odvolacom konaní, ktorý ich paušálnym odôvodnením aproboval. Konkrétne sa krajský súd arbitrárne vysporiadal s námietkami sťažovateľa „(i) *ohľadom svedeckých výpovedí* [REDAKOVANÉ], *ktorých výpovede nasvedčovali hodnovernosti výpovede poškodeného* [REDAKOVANÉ] *z hlavného pojednávania, (ii) k namietanej skutočnosti, že svedok* [REDAKOVANÉ] *nevedel odôvodniť svoje tvrdenie, že poškodený v čase výsluchu v prípravnom konaní nebol pod vplyvom návykových látok, teda táto skutočnosť vyplývala len z jeho subjektívnej neoverenej domnienky, (iii) súd tiež v spojitosti s týmto skutkom uviedol, že malo byť správne zistenie prvostupňového súdu o vplyvaní otca obvineného na tohto poškodeného za účelom zmeny jeho výpovede v prospech obvineného, avšak v konaní nebol vykonaný žiaden dôkaz v tom smere, že by otec obvineného akýmkoľvek spôsobom vplýval na poškodeného* [REDAKOVANÉ] *tak, aby zmenil svoju výpoveď v prospech obvineného.*“. Podľa názoru sťažovateľa „*v situácii, kedy existuje kolízia dôkazov na jeden strane naznačujúcich nevierohodnosť (výpoveď* [REDAKOVANÉ] *z prípravného konania, výpoveď svedkov*

██████████) a na druhej strane vierohodnosť (opakovaná výpoveď na ██████ na hlavnom pojednávaní, výpovede svedkov ██████ ■ ██████ výpovede svedka, súd má povinnosť (v zmysle § 168 ods. 1 Trestného poriadku) jednoznačne odôvodniť svoje rozhodnutie, prečo prihliadal na jednu skupinu dôkazov a na druhú nie, k čomu však zo strany Okresného súdu Galanta nedošlo, a nebolo to napravené ani zo strany Krajského súdu v Trnave, pričom tento postup ostal nepovšimnutý i zo strany Najvyššieho súdu SR v rámci rozhodovania o dovolaní.“.

5. Pri skutku 9 sťažovateľ spochybňoval nielen správnosť hodnotenia vykonaných dôkazov, ale aj nevykonanie navrhovaného dokazovania, pričom okresný súd mal nedostatočne skutkovo ustáliť a arbitrárne zdôvodniť spáchanie skutku ním samotným. V konkrétnostiach rozporoval „skutočnosť, že ako poškodený ██████, tak ani svedok ██████ na hlavnom pojednávaní nevedeli opoznať osobu, ktorá mala spáchať tento skutok. Následne po zrušení 1. rozsudku OS GA zo strany Krajského súdu v Trnave nebol ani poškodený ██████ ani svedok ██████ dodatočne vypočutí, avšak Okresný súd Galanta uznal obvineného vinným aj zo spáchania skutku týkajúceho sa poškodeného ██████. V rámci odôvodnenia Rozsudku OS GA súd poukázal na výpoveď poškodeného ██████ z prípravného konania a svedeckú výpoveď ██████, teda na dôkazy vykonané ešte pred vydaním oslobodzujúceho 1. rozsudku OS GA. Krajský súd v Trnave sa v rámci Uznesenia KS TT ku skutku týkajúceho sa poškodeného ██████ vyjadril len tak, že prvostupňový súd správne vyhodnotil dôkaznú situáciu vo vzťahu k tomuto skutku a dospel k správnym skutkovým aj právnym záverom.“.

6. Napokon sťažovateľ namieta celkovú dĺžku trestného konania vo svojej veci a konštatoval porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vrátane porušenia § 2 ods. 7 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na to, že trestné konanie v jeho veci trvalo 10 rokov (od vznesenia obvinenia do právoplatného skončenia jeho trestnej veci napadnutým uznesením krajského súdu) a táto doba sa mala premietnuť do zníženia trestu odňatia slobody (využitím inštitútu mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona) oproti tomu, v akej výmere mu bol napokon uložený.

7. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhol ústavnému súdu „aby vyslovil, že

- uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Tdo 9/2019 dňa 9.3.2020 boli porušené základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl.48 ods. 2 čl. 50 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

- uznesením Krajského súdu v Trnave uznesením sp. zn. 5 To/45/2014 zo dňa 03.12.2015 boli porušené základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl.48 ods. 2 čl. 50 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

- rozsudkom Okresného súdu Galanta č. k. 1T/237/2009 - 2163 zo dňa 14.04.2014 boli porušené základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl.48 ods. 2 čl. 50 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

a

zrušil v plnom rozsahu uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Tdo 9/2019 dňa 9.3.2020, uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5 To/45/2014 zo dňa 03.12.2015 ako aj rozsudok Okresného súdu

Galanta č. k. IT/237/2009 - 2163 zo dňa 14.04.2014 a vrátil vec Okresnému súdu Galanta na ďalšie konanie.

Zároveň navrhujem, aby Ústavný súd SR uložil povinnosť Najvyššiemu súdu SR, Krajskému súdu v Trnave a Okresnému súdu Galanta povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 390,50 Eur...“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v kontexte riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia a porušenia princípu prezumpcie nevinoty (čl. 50 ods. 2 ústavy) napadnutými rozsudkom okresného súdu a napadnutými uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu.

III.1. Všeobecné judikatúrne východiská:

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

12. Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde a pod tento článok spadá aj právomoc súdov rozhodnúť o oprávnenosti trestného obvinenia proti konkrétnej osobe. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. V tomto smere toto ustanovenie zakotvuje „právo na súd“, ktorého je právo na prístup k súdu (teda právo zahájiť konanie pred súdom) len jedným z jeho aspektov (Golder proti Spojenému kráľovstvu). K nemu sa pridávajú záruky

ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie veci [rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 21. 2. 1975, séria A, č. 18, s. 18, bod 36]. Právo na spravodlivé prerokovanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

13. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 71/97, IV. ÚS 14/2012).

14. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je pritom vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (obdobne pozri aj judikatúru ESLP Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

15. O prípad porušenia ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím alebo postupom všeobecného súdu pritom môže ísť okrem iného vtedy, ak by tento súd fakticky odňal komukoľvek možnosť domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde (II. ÚS 8/01) alebo by rozhodol arbitrárne bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia (I. ÚS 241/07), prípadne pokiaľ by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05), teda ak súdom zvolený výklad neprípustne postihuje niektoré zo základných práv sťažovateľa, prípadne opomína možný výklad iný, ústavne konformný alebo je výrazom zjavného a neodôvodneného vybočenia zo štandardov výkladu, ktorý je v súdnej praxi rešpektovaný, resp. je v rozpore so všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti.

16. Vo všeobecnom poňatí posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu.

17. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody,

ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu:

18. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

19. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05)].

20. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že napadnutý rozsudok okresného súdu bol predmetom súdneho prieskumu realizovaného krajským súdom na základe sťažovateľom podaného odvolania. Konanie o tomto odvolaní bolo skončené napadnutým uznesením krajského súdu. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum sťažnosťou prezentovaného porušenia označených práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým

rozsudkom okresného súdu. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti nemá ústavný súd danú právomoc, preto ju bolo potrebné v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde].

III.3. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu:

21. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti ústavný súd tiež vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (pozri body 17 a 18 tohto odôvodnenia).

22. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie, v ktorom uviedol zhodné argumenty ako v ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ v podanom dovolaní namietal, že napadnuté uznesenie krajského súdu bolo založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, keď krajský súd nepoužil pri výmere dĺžky uloženého úhrnného trestu inštitút mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody pod jeho dolnú hranicu podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona, čo malo podľa sťažovateľa zakladať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. V druhej rovine svojej argumentácie v podanom dovolaní rozporoval hodnotenie dôkazov okresným súdom, ako aj krajským súdom v odvolacom konaní s akcentom nevysvetlenia iného právneho posúdenia vykonaného dokazovania s ohľadom na predchádzajúci oslobodzujúci rozsudok okresného súdu č. k. 1 T 237/2009 z 1. októbra 2012, čo malo podľa sťažovateľa zakladať dôvodnosť dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

23. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že napadnuté uznesenie krajského súdu bolo predmetom súdneho prieskumu realizovaného najvyšším súdom na základe sťažovateľom podaného dovolania. Konanie o dovolaní bolo skončené napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý sťažovateľom podané dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv napadnutým uznesením krajského súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum sťažnosťou prezentovaného porušenia označených práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým uznesením krajského súdu, keď sťažovateľ ani netvrdí, že by ním uplatňované námietky (alebo ich časť) proti svojmu právoplatnému odsúdeniu nemohol uplatniť v dovolacom konaní. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti nemá ústavný súd danú právomoc, preto ju bolo potrebné v tejto časti taktiež odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde, pričom však na časť námietok použitých v ústavnej sťažnosti reaguje aj mimo odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v nasledujúcom obsahu tohto odôvodnenia, a to z dôvodov uvedených v jeho častiach III.4 a III.5.

III.4. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

24. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd námietky sťažovateľa vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku

považoval za nespôsobilé naplniť akýkoľvek, nielen sťažovateľom označený dovolací dôvod. Materiálne je tento dôvod (v konkrétnych súvislostiach preskúmvanej veci) naplnený, ak je stíhaný skutok nesprávne právne, teda podľa Trestného zákona, kvalifikovaný. Posúdením uvedenej otázky najvyšší súd zistil správnu trestnoprávnu kvalifikáciu stíhaných skutkov u sťažovateľa, čím tak nemohlo dôjsť k vecnému naplneniu tohto dovolacieho dôvodu (pričom, čo je podstatné, sťažovateľ uplatnil dotknutú dovoláciu námietku výlučne v súvislosti s otázkou absencie mimoriadneho zníženia trestu, a to v súvislosti popísanej v časti III.5 tohto odôvodnenia). Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda k tomu, že malo byť v sťažovateľovom prípade zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu tým, že okresný súd, ako ani krajský súd argumentačne nezdôvodnili/nevysvetlili zmenu právneho posúdenia vykonaného dokazovania oproti svojim úvahám predostretým v oslobodzujúcom rozsudku okresného súdu č. k. 1 T 237/2009 z 1. októbra 2012 a na neho nadväzujúcom zrušujúcom uznesení krajského súdu č. k. 5 To 20/2013 zo 4. júna 2013, najvyšší súd uviedol, že pod zásadným porušením práva na obhajobu je možné rozumieť len stav, ak došlo v trestnom konaní k pochybeniu, ktoré malo, resp. mohlo mať vplyv na konečný výsledok tohto konania, a pri posúdení tejto skutočnosti sú dôležité konkrétne okolnosti prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako i vo vzájomných súvislostiach. Sťažovateľom predostreté skutočnosti týkajúce sa tohto dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku neboli aj v spojení s § 371 ods. 7 Trestného poriadku spôsobilé tento dovolací dôvod vecne naplniť. Nad rámec uvedeného najvyšší súd konštatoval riadne odôvodnenie rozhodnutí súdov nižšej inštancie vrátane úvah, ktorými sa tieto súdy riadili pri právnom posúdení stíhaných a sťažovateľom namietaných skutkov a s odkazom na judikatúru ústavného súdu a ESLP zvýraznil, že pod spravodlivým procesom nemožno chápať to, „akým spôsobom súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu.“.

25. Ústavný súd v zásade súhlasí s už uvedenými závermi najvyššieho súdu a zároveň opakuje, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok – čo znamená, že je projektovaný na výnimočnú situáciu, keď má zvrátiť právoplatný a vykonateľný rozsudok súdov rozhodujúcich o vine a treste. Vzhľadom na výnimočnosť tohto zásahu Trestný poriadok ustanovuje rozsah dôvodov, pre ktoré môže obvinený dovolanie podať. Najvyšší súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne a jasne sťažovateľovi vysvetlil, prečo ním podané dovolanie do tohto rozsahu nespadá. Na podklade ústavného prieskumu tejto časti podanej ústavnej sťažnosti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu konštatuje ústavný súd jej zjavnú neopodstatnenosť a dôvod odmietnutia podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

26. Pokiaľ ide o z pohľadu sťažovateľa kľúčovú otázku spočívajúcu v porušení práva na obhajobu tým, že krajský súd v odvolacom konaní aproboval postup okresného súdu, ktorý sa mal nedostatočne vysporiadať s opačným názorovým vnímaním vykonaného dokazovania oproti stavu, v ktorom ho už raz hodnotil spôsobom v prospech sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že dovolací súd tieto skutočnosti správne nehodnotil v pozícii prvostupňového súdu alebo odvolacieho súdu, ale sa s nimi vyrovnal postupom patriacim pod jeho jurisdikciu a ústavne udržateľným spôsobom. Z hľadiska skúmania prípustnosti tejto časti ústavnej sťažnosti boli také námietky vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu prípustné v rámci skúmania spôsobu, akým sa s nimi krajský súd ako súd odvolací v odôvodnení tohto uznesenia vysporiadal. Relevantné odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu nesmie v príslušnom smere

absentovať alebo byť arbitrárne, pokiaľ boli už predstreté otázky súčasťou odvolacieho prieskumu „*ex officio*“ alebo na podklade uplatnenej odvolacej námietky a pokiaľ boli pre rozhodnutie o vine a treste podstatné [čo je relevantné z hľadiska dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]. Spôsob uplatnenia takej dovolacej námietky špecifikovaný vo vzťahu ku konkrétnym reáliám odôvodnenia rozhodnutia skôr konajúcich súdov však nie je totožný s hodnotením dôkazov, ktoré (naopak) nie je predmetom dovolacieho prieskumu. Vzhľadom na špecifiká dotknutého postupu a doterajšiu nedostatočnú reflexiu najvyššieho súdu na vývoj judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 546/2020) ústavný súd venoval bližšiu pozornosť aj hodnoteniu dôkazov krajským súdom (nad rámec úvah najvyššieho súdu) a uvádza nasledujúce skutočnosti.

26.1. V prvom rade mu neprináleží sa vyjadrovať ku skutkovej podstate skutočností, na podklade ktorých bola alebo nebola vyodená trestnoprávna zodpovednosť určitej osobe, ani hodnotiť a „vážiť“ jednotlivé argumenty s cieľom skúmať ich primeranosť/dôvodnosť, resp. to, či sú/nie sú postačujúce na záver o jej danosti. Úlohou ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti je skúmať iba ústavné markanty postupu orgánov verejnej moci a z nich plynúce závery vyjadrené v jednotlivých individuálnych právnych aktoch, a to z pohľadu, či neprekračujú rámec ich ústavnej udržateľnosti v konfrontácii so skutkovými a s právnymi okolnosťami dotknutej veci. Ústavný súd teda (rovnako ako dovolací súd) nie je možné vnímať ako tzv. skutkový súd, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu veci, a taktiež nie je v poradí ďalším súdom rozhodujúcim o opravnom prostriedku sťažovateľa. Navyše judikatúra Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H v. United Kingdom), ako aj doterajšia judikatúra ESĽP (napríklad v prípade *Delcourt*, resp. *Monnel a Morris*) pod spravodlivým súdnym procesom (*fair hearing*) v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil konkrétne právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu (I. ÚS 26/2014).

26.2. V ďalšom, posudzujúc odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu z uhla sťažovateľom tvrdenej arbitrárnosti, konštatuje zjavnú neopodstatnenosť sťažovateľom použitej argumentácie. Pri skutku uvedenom v napadnutom rozsudku okresného súdu pod bodom 8 krajský súd (v spojení s odôvodnením okresného súdu) po výpočte vykonaných dôkazov (predovšetkým po prečítaní výpovedí obvineného [REDAKOVANÉ] z prípravného konania, poškodenej [REDAKOVANÉ], poškodeného [REDAKOVANÉ], svedka [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] ako príslušníkov Policajného zboru a znaleckých skúmaní) dospel k záveru, že sa skutku dopustil sťažovateľ spolu s obvineným [REDAKOVANÉ], pričom pri ustálení viny vychádzal z výpovede poškodeného [REDAKOVANÉ] z prípravného konania a jeho zmeneným výpovediam z hlavného pojednávania neveril, keďže poškodený v prípravnom konaní vypovedal bez nátlaku a spontánne opísal priebeh skutku, ako aj jeho páchatel'ov. Výpoveď poškodeného bola podporená aj ďalšími svedeckými výpoveďami svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Výsluchmi príslušníkov Policajného zboru, ktorí objasňovali stíhanú trestnú činnosť v prípravnom konaní, súd ustálil, že poškodený [REDAKOVANÉ] vypovedal spontánne, nebol naňho robený žiadny nátlak. Sťažovateľom predstretá argumentácia o neprípustnosti výsluchov príslušníkov Policajného zboru o úkone, ktorí vykonali, nemá v predmetnej veci opodstatnenie, keďže potreba ich výpočutia sa objavila práve z dôvodu

zmenenej výpovede poškodeného [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní. Súd si preto potreboval overiť okolnosti jeho vypočutia na účel posúdenia zákonnosti vedenia konania s vplyvom na vykonávanie dôkazov, čo neprekračuje rámec predmetu dokazovania v záujme požiadaviek na spravodlivý proces. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že krajský súd (vrátane dôvodov vyplývajúcich z napadnutého rozsudku okresného súdu) v dostatočnej miere ozrejmil sťažovateľovi svoje úvahy, na podklade ktorých dospel k záveru o jeho vine. Taktiež v prípade skutku uvedeného v napadnutom rozsudku okresného súdu pod bodom 9 po uvedení vykonaných dôkazov (výpovede poškodeného [REDAKOVANÉ], svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a znalecké skúmanie) ustálil ako páchatel'a skutku sťažovateľ'a, ktorý napadol poškodeného (i) so zbraňou (ii) ako osobu vyššieho veku, pričom poškodený sťažovateľ'a v prípravnom konaní spoznal ako páchatel'a skutku. Jeho výpoveď bola podporená aj svedeckou výpoveďou [REDAKOVANÉ]. Aj v tomto prípade krajský súd (v spojení s dôvodmi vyplývajúcimi z napadnutého rozsudku okresného súdu) ústavne konformne ozrejmil svoje úvahy, ktoré ho viedli k ustáleniu viny sťažovateľ'a. Z ústavnoprávneho pohľadu teda nič nenasvedčuje tomu, aby záver o sťažovateľovej vine pri oboch skutkoch bol svojvoľný, nemal oporu vo vykonanom dokazovaní a nebol v rovine rozumnej a zmysluplnej argumentácie aj vysvetlený tak, aby ho nebolo možné preskúmať. Nemožno rovnako požadovať (v zmysle sťažovateľovej námietky), aby po zrušení veci v odvolacom konaní nemohol prvostupňový súd prehodnotiť svoje skoršie skutkové závery, pokiaľ hodnoteniu dôkazov venoval náležitú pozornosť, čo je závislé od odobrenia takého postupu odvolacím súdom, a to bez ohľadu na hodnotenie dôkazov okresným súdom v jeho skoršom rozsudku.

26.3. Ústavný súd teda konštatuje zjavnú neopodstatnenosť sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti v tejto jej časti a odmieta ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Sťažovateľom označený čl. 50 ods. 2 ústavy má charakter právneho princípu v trestnom práve, a nie povahu samostatne uplatniteľného základného práva a vyslovenie jeho porušenia prichádza do úvahy len pri porušení základného práva, k čomu v posudzovanej veci nedošlo. Aj túto časť podanej ústavnej sťažnosti ústavný súd odmieta ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.5. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

27. Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie tvrdí aj porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s tým, že trestné konanie prebiehalo v jeho trestnej veci 10 rokov (od vznesenia obvinenia do rozhodnutia odvolacieho súdu), čo sa malo podľa jeho predstáv pretaviť do postupu podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona v podobe mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby.

28. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (v primeranej lehote) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej

neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, II. ÚS 22/96, II. ÚS 48/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 92/97 a I. ÚS 10/98).

29. Súčasťou konštantnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je aj názor, v zmysle ktorého sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecnými súdmi) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nemôže dochádzať k porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne tak aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd sťažnosť odmietne, vychádzajúc pritom z účelu týchto práv, ktorých spoločným menovateľom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Inými slovami, ústavný súd poskytuje ochranu právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne tak aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva ešte trvalo alebo k jeho porušeniu dochádza. Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESLP ([REDACTED] v. Slovenská republika z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

30. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže preto vyplývať aj z toho, že sa porušenie uvedeného práva namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už súd meritorne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06, I. ÚS 174/2017, IV. ÚS 34/2020). Ak teda v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nemôže dochádzať k porušovaniu označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd sťažnosť odmietne, vychádzajúc pritom z účelu tohto práva, ktorým je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci.

31. Sťažovateľ teda uplatnil svoje práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v čase, keď už súdy v jeho veci právoplatne rozhodli, čo zakladá dôvod odmietnutia podanej ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

31.1. Pokiaľ sťažovateľ mienil namietat tú skutočnosť, že sa podľa jeho názoru prietahy v postupe okresného súdu a krajského súdu nepremietli do uloženého trestu, mal v tejto súvislosti namietat porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v jeho neprietahovom aspekte, a nie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (sťažovateľ aj graficky v ústavnej sťažnosti vyznačil, že v predmetnej súvislosti brojí proti prekročeniu „primeranej lehoty“ požadovanej dohovorom). Vecná nesúvislosť ním označených práv a jeho argumentácie zakladá dôvod odmietnutia ním podanej ústavnej sťažnosti v tejto jej časti primárne z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde a sekundárne z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde], keďže sťažovateľ túto časť podanej ústavnej sťažnosti nedostatočne odôvodnil, keď nepredložil ústavnému súdu prehľad postupu okresného súdu a krajského súdu, najmä s konkretizáciou reflexie na krajskom súdom vytknuté mu „prietahy“, za ktoré teda mal niesť zodpovednosť sťažovateľ nielen v odvolacom konaní, ale aj v konaní pred okresným súdom.

32. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na okolnosť, že je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom. Ústavný súd nemôže zvoliť v konkrétnom prípade iný prístup ako u iných sťažovateľov, ak neoznačili pre ich prípad použiteľnú referenčnú normu, v tomto prípade vecne zodpovedajúce ustanovenie ústavy alebo dohovoru.

33. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite svojej ústavnej sťažnosti (zrušenie napadnutých rozhodnutí a náhrada trov právneho zastúpenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu